
MØTEREFERAT

Dato: 17.03.2014

Møte i kontaktutvalget for verneplanprosessen for tidligere Hjerkinnskytefelt

---

Møtet innkalt av	Fylkesmannen i Oppland	Referent	Marit Vorkinn
Møtedato	19. februar	Møtetid	10.00-13.00
Møtested	Statens hus, Lillehammer	Møteleder	Vebjørn Knarrum

Deltakere Fylkesmann Kristin Hille Valla, Ola Røtvei, leder av Dovrefjell nasjonalparkstyre og leder av styringsgruppa for regional plan for Dovrefjellområdet, Bengt Fasteraune, ordfører i Dovre kommune, Hanne Velure, varaordfører i Lesja kommune, Aud Hove, Oppland fylkeskommune, Odd Erik Martinsen, Forsvarsbygg, Borghild Simengård, Statskog, Jon Halvor Midtmageli, Oppland fylkeskommune (observatør), Sigurd Tremoen, Vebjørn Knarrum, Kolbjørn Hoff, Line Andersen og Marit Vorkinn, Fylkesmannen i Oppland.

Ikke tilstede Steinar Tronhus, ordfører i Lesja kommune og Trond Berger, Statskog

Kopi

Saksliste:

1. Velkommen og innledning til møtet v/Kristin Hille Valla
2. Status for de ulike planprosessene og naturrestaureringsprosjektet, herunder tilbakeføring av veger (korte presentasjoner fra hver «planeier»)
3. Muligheter for samordning av prosessene
4. Eventuelt

1. Velkommen og innledning

Kristin Hille Valla ønsket velkommen og innledet til møtet. Valla omtalte de ulike planprosessene og pekte på at de skal gjennomføres etter ulikt lovverk, med ulike målsettinger og med ulik framdrift, og at det derfor er en utfordring å få til samordning av prosessene. Hun understreket også at kontaktutvalget er et forum for frivillig koordinering, men at Fylkesmannen hadde tatt på seg ansvaret for å innkalle til og lede møter.

Fylkesmannen i Oppland har fått ansvaret for å gjennomføre verneplanprosessen for Hjerkinnskytefelt. Det er første gang det gjennomføres en slik verneplanprosess i Norge samtidig som det pågår en naturrestaurering. Stortinget har bevilget mer enn 570 millioner kroner til tilbakeføringen av skytefeltet, noe som er unikt i norsk målestokk. Fylkesmannen minnet om at tilbakeføringen av Hjerkinnskytefelt var et avbøtende tiltak ved opprettelsen av regionfelt Østlandet. Det har vært noe uenighet om mandatet for naturrestaureringsarbeidet, men gjennom behandlingen av Statsbudsjettet for 2014 er mandatet nå klargjort. Bl.a. er avgjørelsen om framtidig status for Snøheimvegen utsatt til 2017, for å få et bedre kunnskapsgrunnlag om effektene av å benytte skyttelbuss fra Hjerkinnskytefelt til Snøheim. Fylkesmannen understreket, også seinere i møtet, at når det er fattet et Stortingsvedtak, er det kun Stortinget som kan endre dette.

Det vil være utfordrende at det gjennomføres flere planprosesser parallelt, ikke minst i forhold til medvirkning. Myndighetene for de ulike planprosessene bør derfor særlig se på muligheten for å samordne informasjon til innbyggerne i Dovre og Lesja, inkludert møtevirksomhet, i tillegg til samordning av kunnskapsinnhenting.

2. Status for de ulike planprosessene og naturrestaureringsprosjektet

2.1 Revisjon av forvaltningsplan for verneområdene på Dovrefjell

Ola Røtvei orienterte. Revisjonen av forvaltningsplanen vil bli mer en rullering av en eksisterende, god forvaltningsplan, enn en full revisjon. Forvaltningsmyndigheten har gjennomført et oppstartmøte med Miljødirektoratet. Det vil bli lagt fram en oppstartsak for nasjonalparkstyret i juni. Det vil da bli foreslått å kjøre et forenkla planprogram og en forenkla prosess. Det betyr bl.a. at det ikke vil bli oppretta kommunale arbeidsgrupper som ved utarbeiding av første gangs forvaltningsplan. I stedet vil det administrative kontaktutvalget og det rådgivende utvalget bli brukt aktivt. Det vil også bli foreslått at det lages en besøksstrategi som en del av forvaltningsplanen, og at Europarc-charteret resertifiseres.

Planprosessen er forventet å ta ett og et halvt år, dvs. at forvaltningsplanen skal være ferdigstilt i løpet av 2015. Når det gjelder samordningsbehov med andre planprosesser, er dette størst for Snøheimvegen, drift av Snøheim, organisert ferdsel og sti- og hyttenettet.

Kolbjørn Hoff fra FMOP kommenterte at det var en fordel for verneplanarbeidet for skytefeltet at forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell blir rullert nå. Dette fordi skytefeltet skal innlemmes i verneområdene for Dovrefjell og forvaltningsplanene for skytefeltet og øvrige verneområder skal slås sammen. (Et utkast til forvaltningsplan for skytefeltet skal følge verneplanen når den sendes på høring.) Det er allerede tillyst et møte i april mellom nasjonalparkforvalter og FMOP for å diskutere samarbeid/organisering. En revisjon av forskriftene for eksisterende verneområder har vært etterlyst, og det er naturlig å ta dette samtidig med verneplanprosessen for skytefeltet, siden forskriftene for skytefeltet og øvrige verneområder må harmoniseres. Dette vil bli tatt opp med Miljødirektoratet.

Bengt Fasteraune viste til at forvaltningen av skytefeltet er noe komplisert under verneplanarbeidet (krever samhandling mellom kommune, Fylkesmann og nasjonalparkstyret) og stilte spørsmål om nasjonalparkstyret kunne ha en mer sentral rolle i forvaltningen av skytefeltet. Det ble kommentert at dette ikke formelt er mulig ut fra gjeldende lovverk, og at behandling av en søknad til nasjonale myndigheter om en slik ordning sannsynligvis vil ta lang tid.

2.2 Regional plan for Dovrefjellområdet

Ola Røtvei orienterte (presentasjon vedlagt). Eksisterende plan (godkjent 05.03.09) er en god plan, men mangler grense for nasjonalt villreinområde. På gjeldende plan er grensa for tellende areal lagt inn som en illustrasjon på minimumsgrensen for nasjonalt villreinområde. Denne grensa ble ikke godkjent av daværende Miljøverndepartement som grense for nasjonalt villreinområde, og det ble vist til at grensa for nasjonalt villreinområde skal være biologisk fundert.

Det er viktig at handlingsprogrammet for regionalplanen samordnes med forvaltningsplanen, slik at det blir sammenheng mellom tiltaksdelene i de to plandokumentene.

I presentasjonen ble det vist et lysbilde som anga at regionalplanen skulle sendes på første gangs høring høsten 2014, i motsetning til første halvår 2015, som fastlagt i framdriftsplan godkjent på styringsgruppemøtet 02.12.13. Både leder av styringsgruppa, Ola Røtvei, og observatør fra

planmyndigheten, Jon Halvor Midtmageli, bekreftet at tidspunktet for høring lå fast (første halvår 2015).

2.3 Hjerkinns PRO: Naturrestaureringsarbeidet

Odd Erik Martinsen orienterte om fase II i naturrestaureringsarbeidet (2013-2020). Forsvarsbygg er glad for de avklaringer som nå vil komme gjennom de sivile planprosessene. Forsvarsbygg har jobbet et års tid med den strategiske avslutningen av prosjektet, og har som mål å få strategien stadfestet i løpet av 2014.

I samarbeid med Forsvarets Forskningsinstitutt arbeides det med å fastlegge hva som er akseptabelt restrisikonivå for eksplosiver. Det ble gjennomført et møte med berørte parter i mai 2013 for å diskutere hvilket ryddenivå som er «godt nok». Det er liten risiko for ulykker pga. eksplosiver, men allmenhetens toleranse for ulykker er antakelig svært lav.

Odd Erik Martinsen gikk gjennom hvilke tilbakeføringstiltak som er gjennomført så langt (presentasjon vedlagt). Arbeidene fortsetter i sommer, bl.a. med utplanting av 25.000 vierstiklinger. Det er ikke realistisk å skulle gjennomføre alle tilbakeføringstiltak som er planlagt de to siste årene, slik at noen av tiltakene må forseres. Forsvarsbygg sitt ønske er å gjøre seg helt ferdige helt vest og øst i skytefeltet tidligere.

Drift av skyttelbussen inn til Snøheim vil bli overtatt av Norsk Villreinsenter Nord. Fylkesmannen i Oppland utarbeider et forslag til ferdselsregler for vegen i skytefeltet for sommeren 2014. Data fra GPS-registreringene av villrein viser at det er konflikter mellom villreinenes bruk av områdene og menneskelig bruk, og det er mye som tyder på at totalbelastningen av bruk er for stor.

Kristin Hille Valla understreket betydningen av at partene fokuserer på de omdømmebyggende effektene av naturrestaureringsprosjektet, som er unikt både nasjonalt og internasjonalt. Hvordan kan partene sammen bidra til å utnytte disse effektene?

Bengt Fasteraune mente det bør være mulig å få med noe om naturrestaureringsprosjektet i NRKs dekning av 17. mai-feiringen på Dovrefjell i anledning grunnlovsjubileet. Han viste også til at lokalbefolkningen var sterkt opptatt av sikkerheten ved å ferdes i skytefeltet. Fasteraune berømmet Forsvarsbygg for godt samarbeid med Dovre kommune. Han mente at spørsmålet om hvor mange ganger de ulike delområdene i skytefeltet skal ryddes må stå åpent og vurderes fortløpende, avhengig av hvor mange funn av eksplosiver det gjøres under siste rydding.

Hanne Velure pekte på at det over tiden Staten har brukt området på massiv vis, har utviklet seg lokal tilpasning og bruk av området og at det nå er stort lokalt engasjement og behov for å opprettholde deler av vei- og stinettet for næringsformål. Hun ba Fylkesmannen videreformidle dette til nasjonale myndigheter. Hun understreket at dette må sees i lys av at det er relativt lang tid siden Stortinget vedtok tilbakeføring av Hjerkinns Skytefelt.

2.4 Kommunedelplan for Hjerkinns skytefelt

Bengt Fasteraune orienterte. Dovre og Lesja kommuner har startet prosessen med å revidere den kommunedelplanen som ble utarbeidet i 2003 da tilbakeføringsprosjektet startet. Forsvarsbygg initierte kommuneplanarbeidet, parallelt med utarbeiding av naturrestaureringsplanen. Kommunedelplanen er en visjonsplan uten juridisk virkning, men den har i stor grad vært brukt grad som grunnlag for kommunens kommunikasjon med Forsvarsbygg.

Fasteraune beklaget at verneplanarbeidet ikke hadde vært startet tidligere, da det var et premiss for planarbeidet i 2003 at det man var uenige om skulle avklares som en del av verneplanprosessen. Han mente likevel at det er mange km med veg som kan fjernes allerede nå, uten at det vil være uenighet om det.

Kommunene har som utgangspunkt for sitt planarbeid at historisk bruk av skytefeltet, særlig til landbruksformål, må kunne videreføres etter at skytefeltet er nedlagt. Det er viktig at den lokale bruken får en god vurdering i verneplanprosessen.

Arbeidet med å lage et planprogram har starta. Kommunene legger opp til å dra nytte av den kunnskapsinnhenting FMOP gjør i verneplanarbeidet, bl.a. på reiseliv og landbruk. Planprogrammet skal legges fram i felles formannskapsmøte for Dovre og Lesja i mars. Kommunene starter utarbeidelsen av planen etter dette.

2.5 Verneplan for Hjerkinnskytefelt

Line Andersen orienterte (presentasjon vedlagt).

Referansegruppa som er opprettet har en rådgivende rolle og skal være et bindeledd til lokalsamfunnet. Det er viktig at gruppa gir innspill til prosessen, basert på den lokalkunnskap medlemmene i gruppa har. Fylkesmannen i Oppland er imidlertid alene ansvarlig for det verneplanforslaget som skal framlegges.

Det er etablert dialog med hhv. kommunene og nasjonalparkforvaltere om behandling av enkeltsøknader. Dette har bakgrunn i at når et verneplanarbeid er igangsatt kan et forvaltningsorgan uten videre avslå en søknad om tillatelse mv. til et tiltak i et område som inngår i verneforslaget (jf. naturmangfoldloven § 44). Tillatelse kan bare gis dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning for forslaget. Dersom det er usikkerhet om hvorvidt et tiltak kan ha nevneverdig betydning, skal forvaltningsorganet rådføre seg med ansvarlig myndighet for verneplanarbeidet.

Hovedfokus i 2014 er kunnskapsinnhenting. Fagutredningene som skal utarbeides skal vise status for ulike faginteresser. De skal ikke inneholde konsekvensvurderinger av å opprette et verneområde i skytefeltet (konsekvensvurderinger kommer seinere i prosessen). Pga. den spesielle situasjonen med tilbakeføring, skal fagutredningene likevel ha med en vurdering av hvilken betydning det vil ha å fjerne vegene i skytefeltet.

Det ble kommentert at det i Knutshø landskapsvernområde er etablert såkalte «brukssoner», og at en bør se på erfaringene med disse.

Sigurd Tremoen viste til at det er vanskelig å gi avklaringer tidlig i en verneplanprosess fordi Fylkesmannen kun legger fram et verneforslag, uten å ha avgjørelsesmyndighet.

Statskog er opptatt av at ansvarsforholdene for eventuelle vegstrekninger som blir opprettholdt blir avklart.

3. Muligheter for samordning av de ulike planprosessene

Informasjonstiltak for allmenheten

Forsvarsbygg sender hvert år ut et informasjonsbrev om Hjerkinnskytefeltet til alle husstunder i Dovre og Lesja. I år kan dette utvides for å få med informasjon om de ulike planprosessene. Forsvarsbygg tok på seg oppgaven med å koordinere arbeidet. Nyhetsbrevet vil bli sendt ut i slutten av mai. Manus må derfor være ferdig til 17. mai. Innhold fra de enkelte partene bør sendes Forsvarsbygg innen 1. mai.

Det ble foreslått å sende Forsvarsbygg sitt nyhetsbrev også til husstunder i Folldal og Oppdal.

Møter

På møter både for verneplanprosessen og regionalplanen har det vært orientert om de andre planprosessene. Det er viktig at denne praksisen fortsetter. For publikum er det viktig at det er muligheter for dialog, og at det er noen til stede som kan svare for de ulike prosessene.

Kunnskapsinnhenting

Intervjuer av ressurspersoner bør samordnes i størst mulig grad, slik at folk slipper å bli stilt de samme spørsmålene flere ganger. Det er viktig at den kunnskapen som hentes inn i ulike planprosesser deles.

Overvåking

Da møtet ble avholdt var ansvarsforholdene rundt videreføring av overvåking av villrein og ferdsel på Dovrefjell uklare. Nasjonalparkstyret har søkt om midler til overvåking via bestillingsdialogen med Statens naturoppsyn (SNO), og avventer resultatet av denne. Jon Halvor Midtmageli minnet om at det kan være muligheter for finansiering av videre overvåking gjennom handlingsprogrammet for regional plan for Dovrefjellområdet.

Etter møtet i kontaktutvalget har Miljødirektoratet fått i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet, i samarbeid med fylkesmennene i Oppland og Sør-Trøndelag samt Forsvarsbygg, å sørge for overvåking av og innhenting av kunnskap om trafikk og ferdselsutvikling på Snøheimvegen og i Hjerkin/Snøhettaområdet-området i forhold til villreinens arealbruk. Det er innkalt til et første møte om videreføring 13. mars på Hjerkin.

Samordning av planene

I og med at planene har ulik planmyndighet, skjer etter ulikt lovverk og har ulik framdrift, er det en mulighet for at planene får ulikt innhold. I prinsippet er plan- og bygningsloven og naturmangfoldloven likestilte lovverk. Dersom det er motstrid mellom planer som er utarbeidet etter disse lovverkene, blir planene avgjort av nasjonale myndigheter. Et eksempel er dersom regional plan blir ferdig før verneplanprosessen. Dersom Fylkesmannen mener at den regionale planen er i strid med nasjonale interesser (f.eks. villreininteresser), kan Fylkesmannen kreve at saken sendes til Kommunal- og moderniseringsdepartementet for avgjørelse. Dersom KMD velger å avvente verneplanprosessen for skytefeltet før de tar en avgjørelse for regionalplanen, vil det i praksis bety at skytefeltet blir en propp for godkjenning av regionalplanen. Et alternativ vil være å vise skytefeltet som under planlegging for vern og ellers nøye seg med å fastsette grensen for nasjonalt villreinområde i regionalplanen.

Mulighetene for å samordne planprosessene for å få en felles beslutningsprosess ble diskutert. Jon Halvor Midtmageli pekte på at regionalplanen allerede er forsinket i forhold til planlagt framdrift, og at en derfor må kontakte KMD dersom regionalplanprosessen skal forskyves ytterligere. Ola Røtvei viste til at regionalplanen omfatter et stort område og at det er uheldig å utsette avklaringen av arealbruk for så mange kommuner.

Bengt Fasteraune foreslo å fortsette arbeidet med de ulike planene som planlagt. Dersom det på et seinere stadium viser seg at det blir forsinkelser i prosessene pga. uenighet om innhold, kan beslutningen om å ta ut områder fra regionalplanen avvente til uenighet eventuelt oppstår.

4. Eventuelt: Neste møte i kontaktutvalget

Neste møte i kontaktutvalget blir tirsdag 9. september kl. 10.00 på Hjerkin. Møtet kombineres med befaring.